

Doc. Ing. Ivana ŽABIČKOVÁ, CSc.

Úvod

Zkušenosti získané v rámci evropské spolupráce na projektu Partnerství Leonardo da Vinci LearnWithClay, který je krátce před dokončením, přinesly pozitivní výsledky ve více směrech, a to poznání úrovně výuky v jednotlivých zemích, kde se hliněné omítky vyučují v učňovských školách v rámci běžné výuky i úrovně výuky ve sdruženích, dále způsoby zkoušení a hodnocení v rámci evropského hodnotícího systému ECVET Hliněné stavby, který se teprve začíná používat.

Účastníci projektu partnerství

Účastníci projektu Partnerství Leonardo da Vinci LearnWithClay se částečně znali již z předchozí spolupráce, což usnadnilo spolupráci. Na projektu na téma hliněných omítek se sešli partneři z různorodých organizací, kteří v průběhu projektu vytvořili velmi dobrý pracovní kolektiv. V dalším jsou uvedeny stručné charakteristiky jednotlivých partnerských organizací.

Koordinátorem projektu je FAL e.V., spolek pro podporu přiměřených ekonomických a ekologických lidských vztahů. Je to spolek místních komunit v jižním Meklenbursku, jehož cílem je iniciovat projekty pro udržitelný místní rozvoj, např. vybudování centra hliněných staveb, který vytvořil muzeum hliněných staveb, jediné v Německu, turistickou atrakci „Hliněná cesta“ a zřídil Evropskou školu pro hliněné stavebnictví.

BAUFACHFRAU Berlin e.V. je sdružení založené pro kvalifikované nezaměstnané ženy nad 20 let v oboru ekologických staveb, hliněných staveb, ochrany památek a výuky žen v oboru truhlářství. Sdružení iniciuje tvorbu projektů pro sociálně znevýhodněné děti, mladé lidi i dospělé. Příkladem v oboru hliněného stavitelství jsou komunitní domy zahrad v Lichtenbergu a hliněná kamna v Neukölln, kde se organizují přípravné kurzy hliněných omítek.

Berufliches Schulzentrum Leipziger Land je učňovská střední škola, která má hlínu integrovanou do své výuky. Učni zednictví a malířství se dozvídají o technikách hliněného stavebnictví v části praktické výuky. Hlína jako stavební materiál se rovněž zařazuje do pravidelné teoretické výuky stavebních technologií, malířství a návrhu interiéru.

Sdružení LehmbauKontor Berlin Brandenburg e.V. podporuje myšlenky hliněného stavitelství v regionu Berlin-Brandenburg. Hlavním předmětem sdružení je výuka. Cílem práce je shromažďování zkušeností pro výuku tradičního řemesla, průmyslových a experimentálních technik. Členové sdružení vytvořili teoretický materiál pro hliněné omítky a jejich navrhování.

Knobelsdorff-Schule, Oberstufenzentrum Bautechnik I, Berlin, je jedna z největších středních učňovských škol v Berlíně. Hrálá pionýrskou roli v hliněném stavitelství. Mladí lidé po vyučení

Obr. 1 – Odborná exkurze v rámci mobility v Berlíně – Kaple Smíření

se zde učili a pracovali po dobu jednoho roku ve školní hlinářské stavební společnosti. Po roce (320 hodin) získali kvalifikaci Výstavba budov s užitím hliněných stavebních prací. Učni z ostatních oborů, např. konzervace budov, zednictví, truhlářství a památkové ochrany mohou navštěvovat týdenní kurzy hliněného stavitelství.

Francouzská zastřešující organizace hliněného stavitelství AsTerre - Association nationale des professionnels de la terre byla založena v roce 2006. Podporuje firmy aktivní v hliněném stavitelství a nabízí jim platformu pro výměny. Firmy jsou obvykle malé s vysokým podílem žen mezi odborníky. Hlavním předmětem sdružení je integrace hliněného stavitelství do odborného vzdělávání. AsTerre podporuje vědu a vývoj ECVET kurzů hliněného stavitelství ve Francii, dále plánuje kurzy ECVET pro dusanou hlínu a hliněné výplně. V zavedení ECVET hliněného stavitelství ve Francii a vývoji hliněných evropských norem vidí AsTerre důležitou příležitost pro podporu příhraničních mobilit a dalšího vzdělávání.

Centre de formation Batipole en Limouxin je výukové centrum nepřetržitého odborného vzdělávání ve venkovském prostoru. Od roku 1989 nabízí Batipole velkou paletu výuky v různých směrech a je vždy otevřen novým tématům a inovacím. Výukové metody jsou upraveny pro různé zájmové skupiny. Hlavním účelem je navázání spojení se světem profesionálů. Kurzy ve stavebním oboru jsou zaměřeny na udržitelné stavební techniky.

Amazonails – nezisková organizace, která se v průběhu projektu přetransformovala

do StrawWorks, má vůdčí postavení ve slameném stavitelství v Anglii a je těsně spjata s evropským slameným světem. Cílem je umožnit lidem stavět ze slámy prostřednictvím výuky a dalšího vzdělávání a předvést na příkladech, jak lze stavět z energeticky úsporných materiálů. Jejich kurzy staveb ze slamených balíků a omítkami z vápna či hlíny jsou ve světě vysoce hodnoceny.

Sdružení hliněného stavitelství, o. s. sdružuje zájemce o nepálenou hlínu a další přírodní materiály, podporuje užití nepálené hlíny v nových stavbách a podporuje ochranu a záchranu existujících hliněných staveb jako součásti našeho kulturního dědictví. Sdružení provádí výukové ECVET kurzy hliněných omítek a spolupracuje na řadě dalších aktivit spojených s hliněným materiálem. Od roku 2005 pracuje na evropských projektech, z nichž současný projekt Partnerství úzce navazuje na předchozí projekt HlinArch, v jehož rámci byla převedena výuka hliněných omítek do českého jazyka.

Občianske združenie HOBLINA t. c. pracuje v oblasti neformálního odborného vzdělávání spojeného s renovací a ochranou kulturního dědictví, publicitou a podporou tradičních stavebních materiálů. Tichý partner ArTur přeložil v rámci projektu HlinArch výuku hliněných omítek do slovenštiny. HOBLINA nyní bude pro zájemce nabízet kurzy ECVET hliněných omítek.

Průkopníky hliněného stavitelství a užití přírodních materiálů ve všech zemích byly spolky nebo sdružení. Je sympatické, že v Německu a ve Francii si výuka hliněného stavitelství už našla cestu i do učňovských škol. V naší zemi se

v poslední době některé učňovské školy začínají o tuto problematiku také zajímat, což je velmi pozitivní jev.

Cíle a průběh projektu partnerství

V předchozích projektech Leonardo da Vinci – pilotním projektu „Clay Plasters“, projektu „HlinArch“ a v projektu přenosu inovací „Lernpunkt Lehm“ byly vyvinuty propracované nástroje pro výuku a hodnocení výsledků vzdělávání v oboru hliněných omítek. Výukové materiály jsou nyní k dispozici ve všech jazycích partnerů. V projektu „Lernpunkt Lehm“ byla vypracována příručka obsahující šest ECVET kurzů pro daný obor hliněných omítek ve 4 různých úrovních a postupy pro zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání s dalšími doporučeními pro instruktory, jako jsou poznámky o použití hodnotícího systému ECVET Hliněné stavby a doporučení pro rozvoj žáků z prostředí migrace. Za účelem zavedení ECVET Hliněné stavby do vzdělávacích programů svých organizací si partneři přáli vyměňovat si navzájem osvědčené postupy, zkušenosti s výukou a posuzování efektivního využívání nástrojů ECVET Hliněné stavby. V rámci tohoto projektu mohli své přání uskutečnit, dále byly rozvinuty výstupy a proběhly diskuse o tom, jak nejlépe pokračovat v integraci odborného vzdělávání do stavebnictví. Hodnotící systém ECVET Hliněné stavby je zaměřen pro vytvoření kvalifikace v oboru hliněných staveb, která bude transparentní a srovnatelná v rámci Evropy a otevře příležitosti celoživotního vzdělávání i pro žáky ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí.

Soubor partnerských organizací ze 4 evropských zemí, které spolupracují od roku 2007 s cílem podporovat a zlepšovat možnosti vzdělávání v oboru hliněných omítek a hliněných staveb v celé Evropě si přeje umožnit celoživotní vzdělávání a snadné mobility v rámci odborné přípravy

v Evropě. ECVET Hliněné stavby, který byl vyvinut na základě evropského kvalifikačního rámce, umožňuje získávání, vyhodnocování a předávání výsledků vzdělávání v této specializované oblasti. Za tímto účelem partneři LearnWithClay podepsali Memorandum porozumění, kde se dohodli nabízet školení, hodnotit výuku a udělovat úspěšným zkušebními certifikáty ECVET. Partneři v rámci LearnWithClay partnerství si budou vzájemně poskytovat podporu tak, aby bylo možno splnit tento ambiciózní cíl. Na evropských společných zasedáních se partneři navzájem radí, jak vyučovat hliněné omítky v nejlepší kvalitě, způsob zkoušení a hodnocení výsledků s využitím systému ECVET Hliněné stavby.

Projekt partnerství nabídl příležitost aplikovat nový systém ECVET Hliněné stavby 3 novým partnerům – učňovské škole Batipole z Francie, Sdružení hliněného stavitelství, o. s. z České republiky a sdružení ArtUR ze Slovenska. Projekt přispěje k rozvoji evropského celoživotního vzdělávání posílením zkušenosti a rozšířením sítě partnerů pracujících s ECVET systémem.

Projekt Partnerství LearnWithClay sestával z běžné každodenní práce a z jednotlivých mobilit, kdy se partneři sešli v místě jednoho z nich, kde proběhly zkoušky a hodnocení účastníků výukových kurzů ECVET, byla provedena exkurze na místní hliněné stavby a proběhlo obvykle vícedenní jednání, při kterém byly diskutovány jednotlivé body programu. Předmětem diskusí byly náplň a způsob výuky v jednotlivých kurzech, způsob a hodnocení zkoušení. Mimo jiné bylo dohodnuto vytvořit společný zásobník otázek (pool of questions), které budou užívány při zkouškách všemi účastníky. Byl specifikován rozsah, délka a způsob zkoušení, byly vyhodnoceny nástroje ECVET Hliněné stavby (ECVET jednotky, hodnotící listy, certifikáty atd.) vypracované v předchozím projektu „Lernpunkt Lehm“. Ukázalo se, že až na drobné úpravy nástroje fungova-

ly v praxi a lze je proto i nadále efektivně použít jak pro lektory, tak i pro hodnotitele. Závěrečné jednání proběhne v Berlíně v červnu 2012.

Koncepci evropského rámce kvalifikací a ECVET není snadné pochopit v rámci stávající konvenční osnovy většiny partnerských zemí. Lektori se musejí vyrovnat se změnou vstupně orientovaného přístupu na přístup výstupně orientovaný. Získané výsledky musejí být kvalifikovány ze 3 hledisek, a to z hlediska znalostí, dovedností a schopností. To vše je nové a ambiciózní výzvou pro lektory.

Konkrétní cíle proto vedou k prohloubení porozumění EQF a ECVET v rámci Partnerství a dávají skutečnou vzájemnou podporu a poradenství v rámci partnerství, jak přijmout ECVET Hliněné stavby v rámci svých vzdělávacích programů a kurzů.

Při celkovém hodnocení projektu partnerství se všichni příslušní pracovníci sejdou a budou kontrolovat cíle a dosažené dopady. Partneři, kteří již podepsali nebo se připravují podepsat „memorandum porozumění“, plánují pravidelná setkání i po skončení projektu, aby vyhodnotili dopad ECVET Hliněné stavby v jednotlivých zemích.

LearnWithClay/poznej hlínu

Sdružení hliněného stavitelství provádí výuku hliněných omítek v kurzech Poznej hlínu již druhý rok. V loňském roce proběhly úspěšně ve dvou termínech zkoušky prvních účastníků. Další termín zkoušek se připravuje na červen 2012.

Vlastní kurzy U1 až U6 proběhly v loňském roce opakovaně, největší zájem byl o kurzy U1 a U2. V letošním roce proběhl zatím kurz U1 o hliněném stavebním materiálu, jeho těžbě a zpracování a kurz U2, věnovaný povrchům pro aplikaci hlíny, nanášení hrubých a jemných omítek na různé povrchy. V červnu se konal kurz U3, jehož tématem byly venkovní omítky, úpravy a opravy hliněných povrchů, na podzim budou pokračovat kurzy U4 – barevné omítky a design interiéru a U5 – omítky dekorativní. V červnu se rovněž konaly zkoušky ECVET Poznej hlínu z kurzů U1, U2 a U3, které účastníci skládali v úrovních L3 a L4.

Projekt Partnerství je pro SHS, o. s. velkou oporou, při jednotlivých setkáních nebo e-mailovou poštou je možno diskutovat některé nejasnosti nebo drobné problémy s dalšími účastníky projektu. Na přiložených fotografiích jsou ukázky z mobility v Berlíně (exkurze) a v Limoux ve Francii (zkouška).

Podklady

- [1] HlinArch, profesionální kvalifikace pro práci s přírodními a udržitelnými materiály. Grantová smlouva CZ/08/LLP-LdV/TOI/134015 uzavřená mezi KTP a NAEP (SHS, o. s. byl partnerem projektu)
- [2] Projekt partnerství „LearnWithClay Partnership“ (Poznej hlínu), grantová smlouva č. CZ/10/LLP-LdV/PS/P/134047 mezi SHS, o. s. a NAEP.

Obr. 2 – Náš účastník při praktické zkoušce v Limoux ve Francii